

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33703
Nom	Antropologia de l'educació
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1307 - Grau de Pedagogia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1307 - Grau de Pedagogia	69 - Antropologia	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
SANCHEZ I PERIS, FRANCESC JOSEP	335 - Teoria de l'Educació

RESUM

L'ésser humà és un ésser viu que és capaç, per la seua indeterminació, d'adquirir unes “maneres de conducta”, però que al seu torn, de l'adquisició d'aqueixes maneres de conducta depèn la seua supervivència. Llevat de la succió en el nounat no té fixats per herència maneres de conducta de la relació amb el mitjà. Tampoc disposa de mecanismes per a adquirir maneres de conducta de forma espontània al llarg del desenvolupament. Mancant ambdues possibilitats, és imprescindible, si vol sobreviure iterioritzant aquests “modes de conducta” mitjançant un procés de socialització i educació que es desenvolupa en el temps contant amb la seua cultura. L'educació és el primer vehicle de transmissió cultural. Precisament l'Antropologia de l'Educació s'ocupa de donar resposta al ja que ocupa l'ésser humà en el cosmos i els processos pels quals es porta a terme la seua humanització.

L'Antropologia de l'Educació, contant amb els anteriors supòsits, te com objectiu proporcionar al estudiant de Pedagogia les bases necessàries per al desenvolupament i adquisició dels conceptes necessaris per a l'acompliment de la professió pedagògica des de l'àmbit antropològic, incidint per a això en el coneixement de les característiques bàsiques dels processos d'adquisició, transmissió cultural, dels quals l'educació és un procés bàsic, i dels contextos de socialització i educació, de la cultura, el coneixement de l'aparició històrica i desenvolupament de l'Antropologia de l'Educació. Així mateix pretén proporcionar les eines necessàries per a un millor coneixement de la realitat educativa a la qual

s'enfrontarà en la vida professional mitjançant els mètodes de l'Antropologia, el coneixement de la Etnografia de l'aula, els paràmetres rellevants de l'antropologia familiar, els pressupostos i problemàtica de l'Educació Multicultural, de la nova realitat audiovisual i els paràmetres bàsics del gènere i l'antropologia des del vessant educatiu.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Coneixement del vocabulari bàsic de referència per a l'Antropologia de l'Educació, com antropologia, etnografia, etnologia, ritu, mite, interculturalitat, socialització.

COMPETÈNCIES

1307 - Grau de Pedagogia

- Que els estudiants siguen capaços d'analitzar i sintetitzar.
- Capacitat de comunicació professional oral i escrita en les llengües pròpies de la Universitat de València.
- Que els estudiants desenrotllen la innovació i la creativitat en la pràctica professional
- Que els estudiants tinguen la capacitat per a realitzar investigacions educatives en diferents contextos.
- Que els estudiants compreguen els referents teòrics que constitueixen al ser humà com a protagonista de l'educació.
- Que els estudiants coneguen els principis i fonaments de l'atenció a la diversitat en educació i desenrotllen i coordinen intervencions educatives amb persones o grups, amb necessitats educatives especials, en situacions de risc, de desigualtat o discriminació per raó de gènere, classe, ètnia, edat, religió i discapacitat.
- Que els estudiants siguen capaços de conèixer i interpretar els processos històrics dels sistemes, institucions i organitzacions d'educació i formació.
- Capacitat d'utilització de les TIC en l'àmbit d'estudi i context professional.
- Capacitat de gestió de la informació.
- Capacitat crítica i autocrítica.
- Capacitat per desenvolupar, promoure i dinamitzar habilitats de comunicació interpersonal.
- Capacitat d'aprenentatge autònom al llarg de la vida.

- Capacitat d'adaptació a situacions noves.
- Comprendre els referents teòrics que constitueixen l'ésser humà com a protagonista de l'educació.
- Conèixer i comprendre els processos d'ensenyament aprenentatge i la seua incidència en la formació i desenvolupament integral de les persones i comunitats.
- Diagnosticar necessitats, situacions complexes i possibilitats de les persones per fonamentar les accions educatives.
- Capacitat d'organització i de planificació.
- Capacitat de resolució de problemes i presa de decisions.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

- Coneixement de la terminologia i els conceptes bàsics de l'Antropologia de l'Educació.
- Conèixer els models antropològics bàsics: filosòfic, biològic i cultural. I els nivells antropològics: etnografia i etnologia.
- Entendre les aportacions de l'antropologia social i cultural a l'antropologia de l'educació i la seua aparició històrica.
- Comprendre els conceptes antropològics per a analitzar i diferenciar els contextos de socialització i educació.
- Conèixer els processos d'adquisició - transmissió cultural: socialització, [endoculturació](#), [aculturació](#) i educació.
- Atendre els processos d'adquisició transmissió cultural des d'una perspectiva global i multicultural.
- Assimilar el valor metodològic qualitatiu de la etnografia, de l'observació participant i no participant i les formes de pensament crític pròpies de l'antropologia per a la comprensió del quotidià en contextos educatius.
- Coneixer els conceptes fonamentals de l'Antropologia de l'Educació com a disciplina científica: objecte i mètode.
- Conèixer i analitzar l'estructura i característiques bàsiques dels contextes de socialització i educació formals (familiar i escolar) i els informals (cultura popular, TV i altres pantalles).
- Coneixer les aportacions de la antropologia de l'educació a l'educació multicultural i intercultural.
- Entendre la visió dels mitjans audiovisuals des de la perspectiva antropològic educativa.
- Conèixer el paper de l'educació des de la perspectiva de l'antropologia del gènere, en la superació de les desigualtats.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Antropologia de l'Educació. Perspectiva històrica.

- 1.1. EL SENTIT DE L'ANTROPOLOGIA: ORIGEN, EVOLUCIÓ I PERSPECTIVA ACTUAL
- 1.2. QUÉ I QUI ÉS L'HOMME?
- 1.3. L'ÉSSER HUMÀ, COM FONAMENT I SUBJECTE DE L'ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ
- 1.4. IMPORTÀNCIA I SENTIT DE L'ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ
- 1.5. ELS PRECURSORS DE LA ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ
- 1.6. APARICIÓ HISTÒRICA DE L'ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ

2. El discurs antropològic actual i l'Antropologia de l'Educació: Els sabers de l'home. Models filosòfic, biològic i cultural

- 2.1. ELS SABERS ANTROPOLÒGICS EDUCATIUS.
 - 2.1.1. L'Antropologia de Cort Filosòfic
 - 2.1.2. L'Antropologia de Cort Empíric-Positiu
 - 2.1.2.1. El model físic-biològic. L'Humà entre Naturalesa i Cultura
 - 2.1.2.2. El saber antropològic cultural de l'educatiu
- 2.2. CONCLUSIÓ: ELS SABERS ANTROPOLÒGICS EDUCATIUS.

3. Els sabers antropològic educatius

- 3.1. NIVELLS ANTROPOLÒGICS: ETNOGRAFIA, ETNOLOGIA I ANTROPOLOGIA
- 3.2. LA MITOLOGIA, RAMA DE L'ANTROPOLOGIA
- 3.3. MODEL CULTURAL. CONTINGUT DELS SABERS ANTROPOLÒGICS-EDUCATIUS
- 3.4. CONCEPTE, TEMES I FINS
- 3.5. ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ EN EL CONTEXT DE LES CIÈNCIES DE L'EDUCACIÓ. LA MIRADA ANTROPOLÒGIC-EDUCATIVA

4. Alguns problemes teòric-pràctics de l'Antropologia de l'Educació

4.1. SOCIALITZACIÓ, CULTURA I EDUCACIÓ

4.1.1. Socialització

4.1.2. Cultura

4.1.3. Educació

4.2. PROCESSOS DE ENCULTURACIÓ I ACULTURACIÓ

4.2.1. Enculturació i endoculturació

4.2.2. Concepte de Aculturació

4.2.3. Diferències entre Aculturació, Deculturació i Endoculturació

4.3. ETNOCENTRISME

4.3.1. Definició de Etnocentrisme

4.3.2. Problemes amb el Etnocentrisme

4.3.3. Tipus de Etnocentrisme

4.4. RELATIVISME I UNIVERSALITAT

4.4.1. Relativisme

4.4.2. Universalisme

5. Els processos d'adquisició transmissió cultural

5.1. LA TRANSMISSIÓ CULTURAL COM OBJECTE D'ESTUDI DE L'ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ

5.1.1. Sistemes d'adquisició transmissió cultural

5.1.2. La Transmissió de la cultura: primers estudis

5.2. FONAMENTS SOCIOCULTURALS DE L'APRENENTATGE HUMÀ

5.2.1. Cap a una Antropologia de l'Aprentatge

5.3. TRANSMISSIÓ-ADQUISICIÓ DE CULTURA.

5.3.1. Malinowsky. Primeres propostes

5.3.2. Adquisició de Cultura

5.3.3. La transmissió cultural en l'actualitat

5.3.4. Els continguts del procés d'adquisició transmissió cultural. Ethos i Eidos

5.4. L'ÉSSER HUMÀ, SUBJECTE DE L'EDUCACIÓ I LA CULTURA

5.4.1. L'educació com procés de reproducció

5.4.2. Assimilació Cultural

5.4.3. L'educació com procés d'adquisició-transmissió cultural

5.4.4. L'educació com procés de perfeccionament

6. Antropologia i educació: Objecte i mètodes. Metodologia qualitativa.

6.1. EL SABER CIENTÍFIC ANTROPOLÒGIC

6.1.1. Els mètodes de l'enfocament filosòfic-antropològic de l'Educació

6.1.2. Els mètodes de la investigació científica en Antropologia de l'Educació

6.2. ESTUDIS DE CAMP: LA INVESTIGACIÓ ETNOGRÀFICA

6.2.1. Aproximació conceptual

6.2.2. Corrents de la investigació etnogràfica

- 6.2.3. El procés de l'estudi etnogràfic
- 6.2.4. Tècniques d'investigació etnogràfica
- 6.2.5. Letnografia escolar
- 6.2.6. Letnografia virtual
- 6.3. ELS MÈTODES COMPARATIUS

7. Contextos de socialització i educació. Escolar, familiar, contextos informals. La multiculturalitat y la interculturalitat.

- 7.1. EDUCACIÓ MULTICULTURAL
- 7.2. PROBLEMES CULTURALS: RACISME I EDUCACIÓ
- 7.3. MODELS D'EDUCACIÓ MULTICULTURAL I INTERCULTURAL
- 7.4. LA IDENTITAT CULTURAL
- 7.5. ANTROPOLOGIA PEDAGÒGICA INTERCULTURAL

8. Antropologia Audiovisual

- 8.1. APROXIMACIONS TEÒRIQUES
- 8.2. PER QUÉ UNA ANTROPOLOGIA AUDIOVISUAL?
- 8.3. CINEMA I ANTROPOLOGIA
- 8.4. LA IMATGE FOTOGRÀFICA
- 8.5. INFLUÈNCIA DELS MITJANS EN L'ÉSSER HUMÀ
- 8.6. HOMO DIGITALIS

9. Antropologia i Genere

- 9.1. LANDROCENTRISME EN L'ANTROPOLOGIA
- 9.2. LA CONSTRUCCIÓ DE GÈNERE
- 9.3. LA INFERIORITAT DEL STATUS FEMENÍ: CARÀCTER DE «UNIVERSAL» CULTURAL
 - 9.3.1. Les tesis naturalistes
 - 9.3.2. L'ordre simbòlic com origen de les diferències
- 9.4. CONCLUSIÓ

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	45,00	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs en grup	15,00	0
Elaboració de treballs individuals	5,00	0
Estudi i treball autònom	15,00	0
Lectures de material complementari	15,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes de teoria	15,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	5,00	0
Resolució de casos pràctics	5,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

El desenvolupament de l'assignatura s'estructura de la següent manera: En les hores de classes teòriques es desenvoluparan, si escau, explicacions del professor, tècniques d'anàlisi, estudi de textos, comprensió de conceptes bàsics de l'assignatura i debats sobre les qüestions plantejades en cada tema. En les hores de classes pràctiques es presentaran els materials elaborats amb exemples que explicaran la teoria. Així doncs la metodologia es concreta mitjançant el següent procés:

A) A nivell de treball de grup:

1. Constitució dels equips i distribució dels temes.
2. Anàlisi de materials, recerca bibliogràfica, etc. Per a l'ampliació en annexes que completen la comprensió dels temes.
3. Treball teòric amb el professor.
4. Presentació de les pràctiques de cada tema amb materials audiovisuals.
5. Debat de cada tema

B) A nivell individual:

6. Lectura i estudi de cada tema.

7. Resposta a les qüestions de reflexió de cada tema avans de l'exposició de la pràctica del tema corresponent.

8. Participació activa en els debats.

9. Examen. La metodologia a utilitzar contemplarà, si escau, les següents modalitats: Qüestions de tipus test o desenvolupament.

AVALUACIÓ

El procés d'avaluació tindrà un caràcter continu, formatiu i al mateix temps participatiu. En conseqüència es portarà a terme tant des de la perspectiva individual com grupal, tenint en compte els diversos objectius marcats en el programa. Pel que l'assistència es considera obligatòria, podent-se valorar, en aquest sentit, la participació en els fòrums o les tutories telemàtiques.

La quantificació de l'avaluació es realitzarà a partir de l'exàmen i de l'elaboració d'un portafolis personal que inclourà la síntesi de tots els continguts de les classes teòriques i els seminaris. La participació en els debats, l'aportació de coneixements mitjançant la investigació personal, la novetat metodològica de les presentacions, la claredat i el rigor en el tractament de la informació, l'assistència i la participació en els fòrums i tutories telemàtiques.

El portafolis haurà de contenir els següents documents:

Informes individuals de cadascun dels temes, tenint en compte l'estudi de cada tema, les respostes a les preguntes, els debats, la pràctica i la investigació individual.

Resum i valoració d'un llibre inclòs en la bibliografia o relacionat amb l'assignatura.

L'avaluació constarà de les següents parts diferenciades:

Tipus d'avaluació *	% Sobre final
a) Examen escrit individual.	
Valoració de cada tema. Aprenentatges i Aplicacions a la vida professional	35
b) Exercicis de cada tema	41
c) Treball de grup y assistència	24

* El tipus de percentatge de cada apartat apareix en la GUIA DOCENT DE CADA PROFESSOR

Per a aprovar el conjunt de l'assignatura és necessari arribar a almenys el 50%, tenint en compte que han de tenir-se aprovats tots els apartats.

Criteris d'avaluació:

Teoria: Comprensió de tots els conceptes.

Pràctiques: Correcta aplicació en les pràctiques dels conceptes teòrics.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Referència b1: PÉREZ ALONSO-GETA, P. M^a, SÁNCHEZ i PERIS, F.J. y ROS ROS,C. (2011) Temas de Antropología de la Educación. Valencia. Tirant lo Blanch.
- Referència b2: PÉREZ ALONSO-GETA, P. M^a (2007) El brillante aprendiz. Antropología de la Educación. Barcelona. Ariel.
- Referència b3: LISÓN TOLOSANA, C (2010) Antropología Integral, ensayos teóricos. Madrid. Ed. Universitaria Ramón Areces.
- Referència b4: HARRIS, M. (1982). Introducción a la antropología general. Madrid. Alianza.
- Referència b5: SANMARTÍN, R. (2003) Observar, escuchar, comparar y escribir. La práctica de la investigación cualitativa. Barcelona. Ariel.

Complementàries

- Referència c1: ASELMEIER, U. (1989). Antropología biológica y Pedagogía. Madrid. Alhambra
- Referència c2: BENEDICT, R. (1971) El hombre y la cultura. Centro Editor de América Latina. Buenos Aires.
- Referència c3: CAMILLERI, C. (1985). Antropología cultural y educación. París. UNESCO
- Referència c4: EDDY, E.M. (1985) Theory, research, and Application in Educational Anthropology. Anthropology and Education Quartely. V. 16, nº 2
- Referència c5: GARCÍA MARTINEZ y SAEZ CARRERAS (1998). Del racismo a la interculturalismo. Madrid: Narcea.
- Referència c6: GEERTZ, C. (1996). La interpretación de las culturas. Madrid. Gedisa
- Referència c7: HAMANN, B. (1992). Antropología pedagógica. Vicens Vives. Barcelona
- Referència c8: KNELLER, G. (1969). Introducción a la antropología educacional. Buenos Aires. Paidós
- Referència c9: KOTTAK, C (1996) Antropología cultural: un espejo para la humanidad. Ed. McGRAWHILL.
- Referència c10: MALINOWSKI, B. (1984) Una teoría científica de la cultura. Madrid. Sarpe.
- Referència c11: MEAD, M. (1956) Antropología. Siglo XX. Buenos Aires.
- Referència c12: NICHOLSON, C. (1969) Antropología y Educación. Barcelona: Paidós
- Referència c13: PEREZ ALONSO-GETA, P. M^a. (1987) Antropología biológica y educación: aproximación a la educabilidad Educar. Bellaterra. Barcelona.

- Referència c14: PEREZ ALONSO-GETA, P. M^a. (1998) Antecedentes de la Construcción teórica en Antropología de la Educación Revista de Teoría de la Educación, v 10 pp.205-231. Universidad de Salamanca.
- Referència c15: PÉREZ ALONSO-GETA, P. M^a. y otros (1999). Teorías y sistemas de adquisición y transmisión cultural. En varios Antropología de la Educación. Madrid. Dykinson.
- Referència c16: SPINDLER, G.D. (1955) Education and anthropology. Stanford University
- Referència c17: WILCOX (1993) La etnografía como una metodología y su aplicación al estudio de la escuela: una revisión en VELASCO, H.; GARCIA CASTAÑO, J. y DIAZ DE RADA, A. Lecturas de antropología para educadores. Trotta. Madrid.
- Referència c18: GRAU REBOLLO, J. (2002) Antropología Audiovisual. Ed. Bellaterra. Barcelona
- Referència c19: ARDEVOL, E. & MUNTAÑOLA, N. (Coord.) (2004) Representación y Cultura Audiovisual en la Sociedad Contemporánea. Ed. U.O.C. Barcelona.
- Referència c20: AIXELÀ, Y. (2008). Androcentrismos antropológicos y el impacto del Feminismo en la Antropología. El sistema sexo/género como principio de organización social. Master en Género y Políticas de Igualdad. Universidad de Valencia.